

COOPERAREA REPUBLICA MOLDOVA-UNIUNEA EUROPEANĂ ÎN DOMENIUL REGLEMENTĂRII MIGRAȚIEI

Svetlana BOTNARENCO, Svetlana CEBOTARI

Catedra Relații Internaționale, FRIȘPA

Moldova's aspirations towards the European integration as well as close proximity to the European area requires the implementation of a comprehensive analysis of the current migration trends of the Moldovan population towards the European states, in order to promote a process of cooperation with the European Union and to strengthen the institutional capacities of Moldovan migration flows management here, which is in the interest of the European community too.

The present paper examines the importance of Republic of Moldova and European Union partnership in the field of migration, by making an analysis of the main European initiatives in which Moldova participates: the European Neighborhood Policy, the Global Approach on Migration, Mobility Partnership etc.

Problema integrării europene reprezintă actualmente un proces care presupune un efort din partea țărilor aspirante pentru integrarea în Uniunea Europeană. Atingerea acestui obiectiv este interesul națiunilor, inclusiv al Republicii Moldova, și constituie o condiție esențială pentru constituirea păcii și stabilității în această parte a continentului [1]. Totodată, trebuie să constatăm că, în pofida aspirațiilor sale de integrare europeană, Republica Moldova rămâne a fi o amenințare deschisă la adresa securității regionale. Instabilitatea sa în procesul de dezvoltare politică și economică este acutizată de fluxurile migranților spre spațiul european, care în mare parte sunt de natură ilegală.

Problema migranților, îndeosebi a celor nelegali, face mai dificilă situația din Uniunea Europeană. Fiecare aspect al migrației ilegale, dar și cel privind reglementarea șederii și a muncii migranților moldoveni pe teritoriul statelor membre ale Uniunii Europene, sunt importante atât pentru Republica Moldova, cât și pentru însăși Comunitatea Europeană, având un caracter specific.

Dacă e să facem o analiză retrospectivă a evoluției politicilor europene în domeniul migrației, se poate constata faptul că în ultimii 30 de ani acestea au avut un caracter puternic restrictiv, schimbându-se în perioada anilor 90, odată cu deschiderea Uniunii Europene și acceptarea unui număr mai mare de imigranți din țări terțe. Declinul demografic, asociat cu declinul de calificări la nivel european, va determina în viitor o scădere a populației apte de muncă în Europa. Apare astfel necesitatea căutării unor soluții cu scopul de a elimina efectele negative ale declinului demografic. În acest context, are loc deschiderea Uniunii Europene către lucrătorii migranți din țări terțe. Astfel, imigrația legală este privită în prezent ca o modalitate de a contrabalansa scăderea populației apte de muncă în Europa. Totuși, primirea și integrarea unui număr mare de migranți este un proces complicat. A apărut necesitatea elaborării unei politici flexibile în ceea ce privește ocuparea forței de muncă, precum și realizarea unor modele efective de conviețuire a populației locale cu cea străină, a adaptării și integrării ultimei [3]. Se consideră însă că o migrație controlată la nivelul spațiului comunitar este mai benefică decât lăsarea politicii migraționiste la latitudinea fiecărui stat membru. Astfel, a apărut o politică de imigrație comună la nivel comunitar, care manifestă deschidere față de forța de muncă din țări terțe. Schimbarea de politică în domeniul migrației la nivelul Uniunii Europene este marcată de Comunicarea Comisiei Europene privind Imigrarea, Integrarea și Munca, din iunie 2003 [4], urmată de Comunicarea Comisiei Europene „O politică comună de imigrare pentru Europa: principii, acțiuni și instrumente” [5], în care se constată că „în contextul unei Europe care îmbătrânește contribuția potențială a imigrării la performanța economică a UE este semnificativă, iar imigrarea este o realitate care trebuie gestionată în mod eficient. Într-o Europă deschisă, fără frontiere interne, nici un stat membru nu poate gestiona imigrarea pe cont propriu”. În această ordine de idei, observăm că politicile migraționiste ale UE se axează pe 4 aspecte în vederea gestionării în mod eficient a procesului migraționist:

- politici privind reglementarea și controlul fluxurilor migratorii;
- politici privind combaterea migrației și angajării ilegale a lucrătorilor străini;
- politici privind integrarea imigranților;
- politici privind cooperarea internațională în domeniul migrației;

Aceste politici sunt reflectate atât în directivele Uniunii Europene, cât și în strategiile și programele adoptate în domeniul migrației. Ele presupun o abordare coordonată a problemei migrației – atât a celei legale, cât și a celei ilegale, în beneficiul țărilor Uniunii Europene, dar și al țărilor furnizoare. În prezent, în contextul diminuării masive a forței de muncă la nivelul Uniunii Europene, are loc deschiderea Uniunii Europene pentru lucrători din țări terțe cu scopul acoperirii deficitului de forță de muncă. Această schimbare de politică în domeniul migrației s-a materializat și prin: a) adoptarea de către Consiliul European în decembrie 2005 a *Abordării Globale în domeniul Migrației*, completată în iunie 2007, odată cu extinderea spre est și sud a Uniunii Europene [6] și b) *Politica Europeană de Vecinătate* (PEV) [7], care se interconectează cu Abordarea Globală în domeniul Migrației. Ambele documente contribuie la o mai bună gestionare a fenomenului migraționist între Uniunea Europeană și statele vizate [8]. Astăzi, Politică Europeană de Vecinătate este principalul instrument care realizează legătura dintre UE și statele din Europa de Est [9].

Republica Moldova a devenit vecin direct cu Uniunea Europeană, odată cu extinderea acesteia, fiind inclusă în Politică de Vecinătate Europeană pentru zona de est, alături de Ucraina și Bielorusia. Astfel, în 2005 a fost stabilit un Plan de Acțiune al Politicii Europene de Vecinătate între Uniunea Europeană și Republica Moldova (PAUEM). Printre prevederile acestui Plan sunt stipulate un șir de principii care reglementează domeniul migrației, cum ar fi: circulația persoanelor, inclusiv a muncitorilor, și coordonarea politicilor de securitate socială incluse în articolele 34-35 ale PAUEM [10]. Aceste articole prevăd, de fapt, implementarea completă a angajamentelor articolelor 23 (Condițiile de muncă) și 24 (Coordonarea securității sociale) din cadrul Acordului de Parteneriat și Cooperare [11], semnat de către UE și Republica Moldova la 28 noiembrie 1994. Astfel, PAUEM prevede în acest domeniu asigurarea aplicării complete a clauzei celui mai bun comportament prin eliminarea tuturor măsurilor discriminatorii în bază de apartenență națională ce afectează lucrătorii migranți, cu referire la condițiile de muncă, remunerare și concediere, precum și continuarea procesului de semnare a Acordurilor cu statele membre privind aplicarea integrală a prevederilor referitoare la coordonarea politicilor de securitate socială. Un alt compartiment important din cadrul PAUEM, care vizează cooperarea Republicii Moldova cu UE în domeniul migrației, include prevederile care reglementează problemele privind migrația (migrația legală și ilegală, readmisia, viza, azilul) și managementul frontierei. Aceste prevederi includ astfel de clauze, precum:

✓ Estimarea proporțiilor migrației legale și ilegale în, prin și din Moldova, monitorizarea și gestionarea mișcărilor migraționiste (art.44).

✓ Susținerea gestionării eficiente a fluxurilor de migrații, inclusiv prin acordarea asistenței consultative, financiare și la nivel de experți Guvernului Moldovei și promovarea activităților acestuia, în special pentru a spori nivelul profesional al personalului vizat prin studierea experienței internaționale și efectuarea stagiilor în instituțiile corespunzătoare ale statelor UE în care se implementează politica de migrație; Adoptarea și implementarea Programului Național de Acțiuni al Moldovei în domeniul problemelor de migrație și azil (art.45).

✓ Ajustarea legislației Moldovei la normele și standardele UE; Dezvoltarea unui sistem electronic de schimb de informații între toate autoritățile vizate (serviciul de grăniceri, poliția, Departamentul Migrație) (art.46).

✓ Ameliorarea cooperării privind managementul eficient al fluxurilor de migrație și privind readmisia propriilor cetățeni, a persoanelor fără naționalitate și a cetățenilor țărilor terțe. Examinarea posibilității de a invita Republica Moldova pentru participarea la/sau observarea activităților organizate în cadrul programelor UE privind migrația (ARGO, AENEAS) (art.47).

✓ Continuarea dialogului privind cooperarea în problema vizelor (art.48).

✓ Intensificarea și facilitarea cooperării transfrontaliere între Moldova, statele membre ale UE și țările vecine (art.50).

Astfel, putem observa că reglementarea proceselor migraționiste, precum și controlul frontierei reprezintă elemente esențiale și de prioritate ale PAUEM, fapt care implică ajustarea practicilor moldovenești la normele europene și elaborarea unei strategii de aplicare în domeniul managementului fluxurilor de migranți. De asemenea, pe parcursul implementării PAUEM Republica Moldova a realizat un șir de pași importanți în vederea reglementării eficiente a proceselor migraționiste cu care se confruntă în contextul cooperării cu UE. Printre aceștia se numără și aprobarea de către Guvernul Republicii Moldova a Planului privind stimularea reîntoarcerii lucrătorilor migranți moldoveni de peste hotare. Planul își propunea consolidarea legăturilor cu

cetățenii Republicii Moldova de peste hotare și dezvoltarea culturii antreprenoriale în vederea atragerii remitențelor în economia națională. Totodată, la 10 iulie 2008 a fost adoptată *Legea cu privire la migrația de muncă* [12], care își propune reglementarea, desfășurarea activității de muncă provizorie a lucrătorilor imigranți, a condițiilor de acordare, prelungire și revocare a dreptului la muncă și a dreptului de ședere provizorie în scop de muncă, precum și a condițiilor de angajare provizorie a cetățenilor Republicii Moldova la muncă peste hotare [13].

De asemenea, o măsură importantă pe durata implementării PAUEM a fost intrarea în vigoare a Legii vizând ratificarea Convenției europene privind statutul juridic al lucrătorilor migranți, adoptate la Strasbourg, la 24 noiembrie 1977, și semnate de Moldova la 11 iulie 2002. De asemenea, PAUEM prevede explorarea posibilităților de invitare a Moldovei să participe sau să dețină funcția de observator în programele europene cu privire la migrațiune (ARGO, AENEAS). Republica Moldova participă la Programul AENEAS, inițiat de Comisia Europeană, care vizează lupta împotriva migrațiunii ilegale și repatrierea migranților în țările lor de origine. Participarea a fost încurajată de Comisia Europeană prin lansarea unei inițiative numite *Programele de Protecție Regională*. În acest sens, Republica Moldova a semnat acorduri de parteneriat cu state membre ale UE, privind reședința temporară a migranților moldoveni în perioada angajării în câmpul muncii, precum și a adoptat programe comune în ce privește fenomenul migrației [14].

Un alt pas important în cadrul procesului de cooperare dintre Republica Moldova și UE a fost intrarea în vigoare, începând cu 1 ianuarie 2008, a *Acordului privind facilitarea eliberării vizelor* [15]. Semnarea Acordului se numără printre cele mai importante realizări în raporturile bilaterale și în procesul de implementare a Planului de Acțiuni Uniunea Europeană – Republica Moldova (PAUERM). Facilitățile stabilite prin Acord repetă, cu unele excepții, prevederile unor acorduri similare semnate de UE cu alte state din Balcanii de Vest și Europa de Est. Esența facilităților constă în stabilirea termenului de 10 zile calendaristice de la data depunerii cererii pentru ca oficiile consulare ale statelor membre să ia o decizie privind eliberarea vizei. Termenul poate fi redus până la două zile în caz de urgență justificată, putând însă fi prelungit până la 30 de zile în cazuri individuale, când este necesară o analiză detaliată a cererii. Acordul stabilește posibilitatea obținerii vizelor pentru intrări multiple în spațiul UE și un quantum unic de 35 Euro pentru taxa de procesare a cererilor de viză. De această taxă, conform Articolului 6, pot fi scutiți, eventual, reprezentanții a 15 categorii privilegiate. Cu toate acestea, începutul aplicării practice a prevederilor Acordului a scos la iveală un șir de inconsistențe ale acestuia. În acest context, scăparea ce se referă la reprezentanții organizațiilor societății civile care, pe de o parte, sunt printre cei enumerați drept beneficiari ai regimului de facilități, iar, pe de altă parte, sunt omiși de pe lista celor scutiți de plata pentru viză (Art.6) pare nevinovată. Totodată, pentru oamenii de afaceri și reprezentanții organizațiilor de afaceri se cere prezentarea unei „solicitări scrise din partea unei persoane juridice sau societăți-gazdă, aprobate de Camera Înregistrării de Stat a Republicii Moldova” [16]. Drept o continuitate la acest Acord, pe parcursul anului 2008 România [17] și Bulgaria [18] au informat Republica Moldova despre introducerea unui regim simplificat de tranzitare a teritoriilor lor pentru cetățenii moldoveni. Astfel, începând cu 11 iulie, respectiv, 18 iulie curent, cetățenii Republicii Moldova care au obținut viză din partea unui stat din spațiul Schengen, precum și Danemarca, Islanda, Norvegia, Cipru și Bulgaria, respectiv România, sau cei care au permis de ședere în statele respective, nu mai au nevoie de viză de tranzit pentru România sau Bulgaria. De asemenea, nu se solicită vize de tranzit persoanelor care au permis de ședere eliberat de Elveția și Liechtenstein. Acest regim nou se datorează aplicării de către România și Bulgaria a Deciziei nr. 582/2008/CE [19] și a Deciziei nr. 586/2008/CE [20] ale Parlamentului European și Consiliului din 17 iunie 2008. În acest fel, Politica de Vecinătate a oferit numeroase oportunități de cooperare în domeniul migrației cu Comunitatea Europeană, precum și pentru îmbunătățirea cadrului propriu legislativ și instituțional în vederea ajustării acestuia la standardele europene. Totuși, trebuie să fie constatat faptul că implementarea PAUEM a avut parte de un șir de deficiențe, atât de natură instituțională, cât și de natură organizațională. Astfel, putem afirma că monitorizarea implementării PAUEM a înregistrat o atenuare accentuată a așteptărilor, inițial exagerate, ale autorităților, dar și ale întregii clase politice față de potențialul mobilizator al PAUEM și al impactului asupra evoluțiilor integraționiste ulterioare [21].

O altă oportunitate de cooperare dintre Republica Moldova și UE a venit în mai 2007, prin publicarea de către Comisia Europeană a Comunicării privind *Parteneriatul pentru Mobilitate (PM) și Migrație Circulară* [22]. Ideea principală a Parteneriatului pentru Mobilitate constă în aceea că UE va lucra mai îndeaproape la combaterea migrației ilegale, în timp ce cetățenii statelor participante vor beneficia de pe urma facilitării

posibilităților de mobilitate între țara lor și Comunitatea Europeană. Parteneriatul pentru Mobilitate poate oferi un mecanism care permite Comunității Europene să negocieze direct cu țările terțe cotele naționale stabilite de statele membre pe baza necesităților piețelor forței de muncă proprii. Statele membre ale UE determină numărul și tipul de locuri de muncă disponibile pe piața proprie a forței de muncă, UE revenindu-i rolul de a negocia cu țările terțe pe baza cotelor combinate stabilite. De asemenea, în cadrul parteneriatelor pentru mobilitate, UE poate furniza o mai bună informație privind piețele de muncă din cadrul Comunității, oferă instruire lingvistică, precum și asistență financiară în domenii legate de managementul migrației legale. La rândul său, migrația circulară oferă o abordare flexibilă a necesităților în forță de muncă din unele state de destinație și a necesităților de dezvoltare ale statelor de origine. Pentru UE prioritățile principale sunt întoarcerea lucrătorilor migranți calificați din arealul european în țările lor de origine pentru promovarea dezvoltării, migrația forței de muncă spre UE urmând să satisfacă necesitățile acesteia, și încurajarea întoarcerii migranților, astfel încât migrația circulară spre UE să fie asigurată [23]. Astfel, „în prezent Parteneriatul de Mobilitate constituie cel mai inovativ și mai comprehensiv instrument al Abordării Globale a Migrației pentru regiunile vecine din Estul și Sud-Estul UE și contribuie semnificativ la operaționalizarea acesteia...” [24].

La 6 iunie 2008, MAEIE al Republicii Moldova a dat publicității un Comunicat de Presă prin care a adus la cunoștința opiniei publice din țara noastră că, la 5 iunie, la Luxemburg, cu ocazia reuniunii Consiliului UE pentru Justiție și Afaceri Interne, dl Valentin Mejnșchi, ministrul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, a semnat Declarația Comună privind Parteneriatul de Mobilitate Republica Moldova – UE [25]. Moldova și Capul Verde deveneau primele țări-pilot ale acestui parteneriat, ca din noiembrie 2009 să fie inclusă și Georgia [26]. Parteneriatul de Mobilitate Moldova – UE oferă un cadru flexibil și echilibrat pentru realizarea acțiunilor în toate cele trei dimensiuni ale Abordării Globale a Migrației:

- Migrația și dezvoltarea;
- Migrația legală;
- Combaterea migrației ilegale.

Acest instrument este bazat pe dialog politic și conceput pe o durată nedeterminată. Statele partenere ale Republicii Moldova sunt statele membre ale UE, actualmente participante la Parteneriat prin intermediul diferitelor proiecte aferente politicii migraționale, precum Bulgaria, Cehia, Cipru, Franța, Germania, Grecia, Italia, Lituania, Polonia, Portugalia, România, Slovacia, Slovenia, Suedia, Ungaria, dar și Comisia Europeană, FRONTX și Fundația Europeană pentru Instruire [27]. De la lansarea Parteneriatului pentru Mobilitate, partenerii au implementat 23 de inițiative, au început realizarea a 47 și au examinat posibilitatea lansării a 10 proiecte. Cele mai importante realizări din cadrul Parteneriatului pentru Mobilitate, pe toate cele trei dimensiuni ale Abordării Globale a Migrației, sunt: Proiectul „*Susținerea implementării componentei de migrație și dezvoltare a Parteneriatului pentru Mobilitate*”, implementat de OIM și finanțat de Comisia Europeană în cadrul Programului Instrumentul European de Vecinătate și Cooperare, cu un buget estimat la 2 mln Euro; Proiectul „*Consolidarea capacității Moldovei de gestionare a pieței muncii și reîntoarcere a migranților*”, implementat de Agenția Suedeză de Ocupare a Forței de Muncă în colaborare cu Agenția Națională de Ocupare a Forței de Muncă a Republicii Moldova (ANOFM), care a propus realizarea următoarelor activități:

- crearea Centrului de Apel Piața Muncii (26 martie 2010);
- analiza pieței muncii (2009) și elaborarea prognozei pieței muncii din Moldova, care ulterior vor fi elaborate anual;
- dezvoltarea sistemului de informații privind piața muncii prin instalarea Programului *Clickview* în cadrul Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă;
- consolidarea capacităților instituționale ale ANOFM prin organizarea seminarelor de instruire (cu suportul partenerilor din Suedia, Cipru, România) pe diverse domenii legate de piața muncii;
- organizarea a două târguri ale locurilor de muncă (Germania și Italia), în cadrul cărora angajatori din Moldova au prezentat diverse oferte de locuri de muncă, în condiții financiare competitive [28].

De asemenea, Parteneriatul pentru Mobilitate își propune susținerea autorităților Republicii Moldova în procesul de negociere și semnare a acordurilor bilaterale în domeniul securității sociale și migrației forței de muncă, care vor avea un impact pozitiv asupra bunăstării viitorilor pensionari din categoria lucrătorilor migranți. În perioada de referință a fost semnat un astfel de Acord cu România (27 aprilie 2010). În perioada imediat următoare este preconizată negocierea acordurilor în acest domeniu cu Republica Cehă, Polonia,

Grecia, Italia. Totodată, sunt implementate programe de reintegrare a migranților reîntorși, de către Misiunea OIM în Moldova în colaborare cu Misiunea OIM Praga, cu suportul financiar al Republicii Cehe. La etapa actuală există și unele proiecte ale așa-numitelor „pachete informaționale”, pentru Italia, Cehia, Lituania, Bulgaria, Germania, România, care vor fi în curând publicate și distribuite prin intermediul secțiilor consulare ale Republicii Moldova peste hotare. Aceste pachete conțin date privind țara de destinație a migranților și promovează facilitarea integrării acestora.

În acest context putem spune că Parteneriatul pentru Mobilitate constituie un cadru eficient pentru asigurarea protecției drepturilor și intereselor cetățenilor Republicii Moldova peste hotare. Acest parteneriat corespunde integral intereselor Republicii Moldova în domeniul gestionării politicilor migraționale și contribuie la realizarea acțiunilor conforme Planului Național de Acțiuni al Republicii Moldova în domeniul migrației și azilului pentru perioada 2010-2011 și Planului de Acțiuni privind stimularea reîntoarcerii lucrătorilor migranți moldoveni de peste hotare [29], aprobat la 09.10.2008. În același timp, reprezintă un instrument de complementaritate a eforturilor de liberalizare a regimului de vize cu UE și de facilitare a accesului gradual la cele patru libertăți ale UE. Totodată, analizat din perspectiva regională, Parteneriatul de Mobilitate constituie un model regional de succes, o „umbrelă” pentru acțiuni la nivel bilateral și multilateral; un instrument inovativ și promițător în crearea unui cadru eficient, menit să sporească transparența, să consolideze cooperarea și să asigure legătura dintre țările de destinație și cele de origine a migrației, dar și un exercițiu de împărțire a responsabilităților, care revin în egală măsură instituțiilor europene, statelor-membre și țărilor-partenere, la Bruxelles, în capitale și, înainte de toate, la nivel local [30]. Toate aceste inițiative de cooperare sunt un avantaj incontestabil pentru Republica Moldova în procesul său de dezvoltare, dar și oportunități de soluționare mai eficientă a problemelor proprii ce țin de domeniul migrației populației țării spre spațiul european. Opțiunea integrării europene poate aduce pentru Republica Moldova, în cazul respectării tuturor recomandărilor date, un șir de multe alte beneficii. Astfel, este cunoscut faptul că integrarea europeană și aderarea la UE a avut un impact dublu asupra piețelor forței de muncă ale noilor țări-membre. Pe de o parte, ele au beneficiat în urma investițiilor, asistenței și accesului liber pe piața europeană, care au dus la ritmuri sporite de creștere, apariția noilor locuri de muncă, creșterea ratei de ocupare, a salariilor și a productivității. În același timp, facilitarea circulației libere a persoanelor între țările-membre (deși cu unele restricții temporare) poate să stimuleze emigrarea forței de muncă, îndeosebi a tinerilor și a celor cu educație superioară, de la Est spre Vest în căutare de condiții mai bune. Pentru Republica Moldova există două scenarii privind aderarea și cooperarea cu UE în ceea ce privește domeniul migraționist. Scenariul optimist prevede creșterea susținută, sporirea atractivității pieței de muncă și, eventual, întoarcerea moldovenilor care muncesc peste hotare. Scenariul pesimist presupune că „deschiderea granițelor” cu UE va facilita plecarea unui număr și mai mare de moldoveni la muncă în străinătate. Pentru a evita această situație și a proteja forța de muncă autohtonă, țările-membre ale UE introduc anumite restricții temporare asupra accesului la piețele de muncă. Astfel, înainte de a face vreo predicție pentru Republica Moldova, este important să analizăm impactul integrării europene asupra indicatorilor pieței muncii și a fluxurilor migraționiste la etapele de preasociere, asociere și aderare la UE [31].

În prezent, scopul principal al UE și al Republicii Moldova rămâne a fi continuarea și intensificarea discuțiilor și a procesului de cooperare pe trei direcții principale ale conceptului general de migrație, și anume: managementul mai bun al migrației legale, lupta împotriva migrației ilegale și realizarea unei legături mai strânse între procesele migraționiste și cele de dezvoltare [32]. Colaborarea dintre Republica Moldova și UE în vederea reglementării acestor trei direcții principale în domeniul migrației devine cu atât mai importantă cu cât o nouă extindere a Comunității Europene nu se prevede în viitorul apropiat, iar Moldova, după aderarea României din anul 2007, s-a pomenit a fi în apropiata vecinătate a UE. În acest fel, atât tendințele actuale de migrație a populației Republicii Moldova spre arealul european, cât și necesitățile de forță de muncă și securitate ale UE, fac ca cooperarea dintre cele două părți în domeniul migrației să fie inevitabilă. Totodată, incapacitatea Republicii Moldova de a beneficia întotdeauna de pe urma acestei colaborări a fost demonstrată. Realizarea PAUEM servește drept exemplu elocvent în acest sens. Totuși, procesul de colaborare și participarea la diferite programe și inițiative finanțate și susținute de către UE în domeniul migrației reprezintă un avantaj deosebit pentru Republica Moldova, acordându-i posibilitatea de a-și soluționa problemele cu caracter intern, dar și de a se apropia mai mult de standardele europene existente. Astfel, adoptarea unui cadru legislativ național în domeniul migrației adecvat nivelului european, negocierea și semnarea acordurilor bilaterale cu principalele state de destinație în domeniul migrației forței de muncă ar constitui o bază

necesară pentru activitatea de muncă a cetățenilor moldoveni peste hotare, dar și pentru formarea unui climat de securitate în interiorul Comunității Europene. Existența cadrului legal clar stabilit, protecția migranților moldoveni peste hotare, liberalizarea în continuare a regimului de vize cu statele UE vor determina reducerea caracterului ilegal al emigrării din Republica Moldova, inclusiv combaterea traficului de ființe umane și a rețelelor criminale implicate în aceste procese. Reducerea vulnerabilității migranților moldoveni va spori încrederea acestora în autoritățile de stat atât ale țării de origine, cât și ale țării-gazde. Astfel, este necesară o colaborare cât mai strânsă cu UE în domeniul circulației persoanelor prin intermediul instrumentelor existente, așa ca Parteneriatul de Mobilitate cu UE și Acordul de facilitare a regimului de vize, atât pentru formarea unui cadru de securitate pentru dezvoltarea ambelor părți implicate, cât și pentru o eventuală negociere a unui nou acord cu UE.

Referințe:

1. Belostecinic A. Integrarea Republicii Moldova în structurile europene: probleme, avantaje și perspective. - Moldova, România, Ucraina: Integrarea în structurile europene, Simpozionul științific Internațional Tradițional. Materiale. - Chișinău: Perspectiva, 2000, p.283-297.
2. Гудым А. Республика Молдова и Европейский Союз как партнеры. - Кишинёв: TACIS, CISR, 2002, с.63.
3. Мошняга В., Зават Л. Трудовая миграция и политика стран приема. - Население Молдовы и трудовая миграция: состояние и современные формы. - Кишинэу: МолдГУ, 2000, с.170-181.
4. Comunicarea Comisiei Europene către Consiliu, Parlamentul European, Comitetul Economic și Social European și către Comitetul Regiunilor privind Imigrarea, Integrarea și Munca. Bruxelles, 03.06.2003, COM (2003) 336 final.
5. Comunicarea Comisiei Europene către Consiliu, Parlamentul European, Comitetul Economic și Social European și către Comitetul Regiunilor: O politică comună de imigrare pentru Europa: principii, acțiuni și instrumente. Bruxelles, 17.6.2008, COM(2008) 359 final.
6. Comunicarea Comisiei Europene către Consiliu, Parlamentul European, Comitetul Economic și Social European și către Comitetul Regiunilor: Aplicarea abordării globale privind migrația pentru regiunile care se învecinează cu Uniunea Europeană la est și sud-est. Bruxelles, 16.5.2007, COM(2007) 247 final.
7. Communication from the Commission to the Council and the European Parliament: Wider Europe–Neighborhood: A New Framework for Relations with our Eastern and Southern Neighbors. Brussels, 11.3.2003, COM (2003) 104 final.
8. Constantin D.L., Nicolescu L., Goschin Z. Perspective europene de abordare a azilului și migrației // Proiect SPOS 2008 – Studii de strategie și politici, Studiul nr.4. - București: Institutul European din România, noiembrie 2008, p.86.
9. Regulation (EC) No 1638/2006 of the European Parliament and of the Council laying down general provisions establishing a European Neighborhood and Partnership Instrument, 24 October 2006 // Official Journal of the European Union, L 310/1, 09.11.2006.
10. Planul de Acțiuni Uniunea Europeană – Republica Moldova, Recomandat în cadrul celei de-a VII-a Reuniuni a Consiliului de Cooperare Republica Moldova – Uniunea Europeană // Moldova Suverană, 2005, 25 februarie.
11. Acordul de Parteneriat și Cooperare între Comunitățile Europene și Statele lor membre, de o parte, și Republica Moldova, de altă parte, semnat la 28 noiembrie 1994, intrat în vigoare la 1 iulie 1998, <http://www.mfa.gov.md/img/docs/apc.pdf>, 08.04.2001.
12. Legea cu privire la migrația de muncă a Republicii Moldova, nr.180-XVI din 10.07.2008 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.162-164/598.
13. Boțan I., Gurin C., Prohnițchi E., Mocanu A. etc. Implementarea reformelor inițiate conform Planului de Acțiuni UE-RM. Evaluarea progresului în perioada iulie-septembrie 2008 // Euromonitor, nr.3(12). Ediția a III-a. - Chișinău: ADEPT, EXPERT-CRUP, 2008, p.35.
14. Moldova și UE în contextul Politicii Europene de Vecinătate. Realizarea Planului de Acțiuni UE-Moldova (februarie 2005-ianuarie 2008)”, ADEPT, EXPERT-GRUP. - Chișinău: ARC, 2008, p.180.
15. Acordul între Republica Moldova și Comunitatea Europeană privind facilitarea eliberării vizelor, semnat la 10 octombrie 2007, în vigoare la 01 ianuarie 2008, http://www.mzv.cz/public/22/91/ba/473319_359194_Acord_facilitare_eng_property_Daten.pdf, 11.04.2011.
16. Impactul Acordului de facilitare a vizelor // Guvernare și Democrație. Revistă semestrială de analiză și sinteză, nr.1, Ediția 1. Realizată de ADEPT. - Chișinău: GUNIVAS, 2008, p.23-27.
17. România simplifică regimul de tranzit. Comunicat al MAEIE, <http://www.mfa.gov.md/noutati/2957/>, 09.04.2011.
18. Bulgaria simplifică regimul de tranzit, Comunicat al MAEIE, 22.07.08, <http://www.mfa.gov.md/noutati/3113/>, 09.04.2001.

19. Decizia nr.582/2008/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 iunie 2008 de introducere a unui regim simplificat de control al persoanelor la frontierele externe, bazat pe recunoașterea unilaterală de către Bulgaria, Cipru și România a anumitor documente ca fiind echivalente cu vizele naționale ale acestora în scopul tranzitului pe teritoriile lor.
20. Decizia nr.586/2008/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 iunie 2008 de modificare a Deciziei nr.896/2006/CE de stabilire a unui regim simplificat de control al persoanelor la frontierele externe, bazat pe recunoașterea unilaterală de către statele membre a anumitor permise de ședere eliberate de Elveția și de Liechtenstein în scopul tranzitului pe teritoriul lor.
21. Planul de Acțiuni UE – Moldova: doi pași înainte, un pas înapoi // Guvernare și Democrație. Revistă semestrială de analiză și sinteză, Nr.1, Ediția 1, Realizată de ADEPT. - Chișinău: GUNIVAS, 2008, p.27-30.
22. Comunicarea Comisiei către Consiliu și Parlamentul European, Comitetul Economic și Social European și către Comitetul Regiunilor: privind Migrația Circulară și Parteneriatul pentru Mobilitate dintre Uniunea Europeană și statele terțe. - Bruxelles, 16.5.2007, COM(2007) 248 final.
23. Pop A. European Union initiatives in tackling migration and organized crime at its new eastern border // Romanian Journal of European Affairs, vol.8, no.1. - București: European Institute of Romania, aprilie 2008, p.45-60.
24. Documentul de lucru al Comisiei Europene – Parteneriatele de Mobilitate ca instrument al Abordării Globale a Migrației, Bruxelles, 18.9.2009, SEC(2009) 1240 final.
25. Declarația Comună privind Parteneriatul de Mobilitate Republica Moldova – UE, <http://www.mfa.gov.md/img/docs/declaratia-comuna-privind-parteneriatul-mobilitate-rm-eu-en.pdf>, 16.04.2011.
26. Chirilă V. Ce oferă cetățenilor Republicii Moldova Parteneriatul de Mobilitate cu UE?, <http://www.ape.md/libview.php?l=ro&idc=152&id=269>, 14.02.2011.
27. Parteneriatul de Mobilitate Moldova–Uniunea Europeană // Buletin Informativ. Ediția 1. - Chișinău: MAEIE, martie 2009, p.1.
28. Living and working legally in the European Union, <http://www.legal-in.eu/en/archive/93-living-and-working-legally-in-the-european-union>, 11.04.2011.
29. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova pentru aprobarea Planului de acțiuni privind stimularea reîntoarcerii lucrătorilor migranți moldoveni de peste hotare, nr.1133 din 09.10.2008 //Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.187-188/1143 din 17.10.2008.
30. Parteneriatul de mobilitate Moldova–Uniunea Europeană // Buletin Informativ. Ediția 2, mai 2010. - Chișinău: MAEIE, 2010, p.10.
31. Integrarea Europeană a Republicii Moldova: premise, avantaje și oportunități pierdute. - Chișinău: Știința, 2009, p.122.
32. Borodak D., Tichit A. Should we stay or should we go? Irregular Migration and duration of stay: the case of Moldovan Migrants // Etudes et Documents, E 2009.15, Clermont-Ferrand: CERDI, 2009, p.25.

Prezentat la 23.05.2011